

OMAVALVONTAOHJELMA

LASTENSUOJELUPALVELUT

30.4.2024

Pelastakaa Lapset
Lastensuojelupalvelut

pelastakaalapset.fi/lastensuojelupalvelut

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelo	2
Johdanto	3
Pelastakaa Lapset	3
1. Tehtävien lainmukainen hoitaminen	4
2. Tehtyjen sopimusten noudattaminen	5
3. Palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus, laatu ja yhdenvertaisuus	5
Palveluiden saatavuus ja jatkuvuus	5
Palvelujen turvallisuus ja riskien hallinta	6
Palvelujen laatu	7
Palvelujen yhdenvertaisuus asiakkaille	7
4. Havaittujen puutteiden korjaaminen ja toiminnan kehittäminen	8
5. Seurantaan perustuvien havaintojen ja niiden perusteella tehtyjen toimenpiteiden julkaiseminen	8

Johdanto

Omaevalvonta kohdistuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen. Pelastakaa Lasten palvelutoiminnan omaevalvonta on osa jatkuvaa toimintamme kehittämistä, laatutyötä sekä asiakasturvallisuutta. Tämä omaevalvontaohjelma on laadittu Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (621/2021) perusteella ja se kuvaa Pelastakaa Lasten palvelutoiminnan omaevalvonnan kokonaisuutta, jolla varmistetaan

- Palveluiden lain- ja muiden viranomaisohjeiden mukainen hoitaminen.
- Tehtyjen sopimusten noudattaminen.
- Palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus, laatu ja asiakkaiden yhdenvertaisuus sekä näiden seuranta
- Havaittujen puutteellisuuksien korjaaminen
- Havaintojen ja niiden perusteella tehtävien toimenpiteiden julkaisu

Tämä omaevalvontaohjelma on laadittu järjestön palvelutoimintaa koskien ja se on hyväksytty Pelastakaa Lasten palvelutoiminnan ohjausryhmässä 30.4.2024. Omaevalvontaohjelma päivitetään tarpeen mukaan ja vähintään vuosittain. Pelastakaa Lasten palvelutoiminnan omaevalvontaohjelman ovat laatineet:

palveluyksikkötoiminnan johtaja Anu Pajula

aluetoiminnan johtaja Kristiina Mattinen

kehittämispäällikkö Aino Hynninen

Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset ry on vuonna 1922 perustettu kansalaisjärjestö, joka työskentelee lasten oikeuksien puolesta laadukkaana ammatillisen työn, lapsipoliittisen vaikuttamisen ja auttamisen kautta. Järjestö tukee erityisesti vaikeissa oloissa eläviä lapsia ja pyrkii edistämään lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa ja maailmalla. Pelastakaa Lapset on jäsenenä kansainvälisessä Save the Children -liikkeessä. Save the Children International (SCI) on maailman johtava lapsenoikeuksien kattojärjestö, johon kuuluu 29 kansallista järjestöä ja joka toimii lapsen oikeuksien puolesta yli 120 maassa. Suomessa Pelastakaa Lapset ry:n työntekijöitä on lähes 300 kahdeksassatoista eri toimipisteessä ympäri Suomen. Yhteistä työtämme ohjaavat Pelastakaa Lasten arvot: *vastuullisuus, määrätietoisuus, kumppanuus, luovuus ja tinkimättömyys.*

Pelastakaa Lasten palvelutoiminta kattaa järjestön palveluliiketoiminnan eli hyvinvointialueille tuotettavien sosiaalihuollon ja lastensuojelupalveluiden toiminnot. Pelastakaa Lasten palvelutoiminta on lasten oikeuksia kunnioittavaa ja lasten hyvinvointia parantavaa sekä lasten ja perheiden osallisuutta ja toimijuutta vahvistavaa sekä eettisesti kestävä lastensuojelutyötä.

Palvelutoimintamme on voittoa tavoittelematonta, mutta taloudellisesti kannattavaa liiketoimintaa, joka varmistaa toiminnan vakauden ja korkeatasoisen laadun sekä jatkuvan kehittämisen.

1. Tehtävien lainmukainen hoitaminen

Pelastakaa Lasten palvelutoimintaa ohjaavat YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen (60/1991) lisäksi seuraavaa lainsäädäntö:

- *Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)*
- *Lastensuojelulaki (417/2007)*
- *Adoptiolaki (22/2012)*
- *Perhehoitolaki (263/2015)*
- *Vanhemmuuslaki (775/2022)*
- *Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983)*
- *Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)*
- *Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023)*
- *Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011)*
- *Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)*
- *Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)*
- *Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023)*
- *Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (784/2021)*
- *Hallintolaki (434/2003)*
- *Tietosuojalaki (1050/2018)*
- *Yleissopimus lasten suojelusta sekä yhteistyöstä kansainvälisissä lapseksiottamisasioissa (Haagin sopimus)*
- *Eurooppalainen yleissopimus lasten adoptioista (39/2012)*
- *Sopimus avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevista kansainvälis- - yksityisoikeudellisista määräyksistä Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken (pohjoismainen avioliittokonventio)*

Pelastakaa Lasten palvelutoiminnan tarkoituksena on tuottaa hyvinvointialueille niiden toimintaa täydentäviä sosiaalihuollon ja lastensuojelupalveluita. Pelastakaa Lasten palvelutoiminta ei sisällä julkisen vallan käyttöä, ja toiminta täyttää Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021), yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) sekä yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) mukaiset edellytykset. Palvelutoiminnassamme aluepalveluiden toiminnoille, perhekuntoutusyksiköille ja sijaishuollon yksiköille on kullekin nimetty lainsäädännön ehdot täyttävä toiminnasta vastaava johtaja eli vastuuhenkilö. Johtaja vastaa

yksikkönsä toimintaedellytysten ja sopimusvelvoitteiden täyttymisestä lainsäädäntövelvoitteiden, muiden annettujen määräysten ja tehtyjen sopimusten mukaisesti. Pelastakaa Lasten palvelutoiminnassa on laadittu palvelutoiminnanstrategia (21.9.2021) kaudelle 2021–2025 sekä liiketoimintasuunnitelma ja markkinointisuunnitelmat.

2. Tehtyjen sopimusten noudattaminen

Pelastakaa Lapset palvelutoiminta osallistuu kunkin palvelunsa osalta hyvinvointialueiden järjestämiin hankintakilpailutuksiin. Kulloisenkin hankintamenettelyn mukaisesti Pelastakaa Lapset aluepalvelut ja palveluyksikkötoiminta solmivat puitesopimuksia sekä niihin liittyviä lapsi- tai perhekohtaisia sopimuksia hyvinvointialueiden kanssa. Pelastakaa Lapset on sitoutunut noudattamaan tehtyjä sopimuksia sopimuskauden ajan. Sopimusvelvoitteiden noudattamisesta vastaavat palvelutoiminnan vastuuhenkilöt ja havaitut virheet sopimusten tai tarjousten noudattamisessa korjataan viivytyksettä ja niistä ilmoitetaan sopimuskumppaneille.

3. Palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus, laatu ja yhdenvertaisuus

Palveluiden saatavuus ja jatkuvuus

Omaavonnalla varmistetaan, että suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu on sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaista kuin kunkin asiakkaan tarve edellyttää. Pelastakaa Lasten palvelutoiminnassa palvelut tuotetaan kunkin voimassa olevan sopimuksen ja sen palvelukuvauksen määrittelyjen mukaisesti. Palvelutoiminnassa jokaisella aluetoimistolla, perhekuntoutusyksiköllä ja sijaishuoltoyksiköllä on oma omavalvontasuunnitelma, jotka päivitetään vähintään vuosittain. Omaavontasuunnitelmat ovat nähtävillä yksiköissä ja niiden toteutumista seurataan osana päivittäistä palvelutoiminnan työtä sekä SHQS-laaturjestelmän mukaisilla toimilla.

Pelastakaa Lasten palvelutoiminnan ja järjestön HR-palveluiden yhteisellä henkilöstösuunnittelulla varmistetaan, että palveluyksiköissä työskentelee riittävä määrä sopivia henkilöitä oikeissa tehtävissä ja huomioidaan osaamis- ja kehittämistarpeet sekä niiden kustannusvaikutukset.

Palvelujen jatkuvuutta arvioidaan kaikissa palveluissa läpi koko palveluketjun huomioiden asiakkaiden hoito-, tuki- ja työskentelysuhteiden jatkuvuus. Tiedonkulun jatkuvuus turvataan huolehtimalla ajantasaisesta ja avoimesta tiedottamisesta tietoturvasuunnitelman määrittelyiden mukaisesti.

Pelastakaa Lasten palvelutoiminnan asiakastietojärjestelmässä on 1.9.2024 alkaen valmius siirtyä tallentamaan asiakirjoja sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon Kantaan.

Häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten palveluyksiköissä on laadittu yksikkökohtaiset *varautumissuunnitelmat* sekä *kriisitilanneohjeistus* (15.6.2023) sekä järjestötasoinen *valmiussuunnitelma* (14.12.2022)

Palvelujen turvallisuus ja riskien hallinta

Pelastakaa Lapset huolehtii siitä, että järjestössä ja järjestön eri toiminnoissa kaikilla tasoilla toteutetaan toiminnan laajuuteen nähden riittävää riskienhallintaa järjestön *riskienhallinnanpolitiikan* mukaisesti. Riskienhallintapolitiikassa määritellään vastuut ja toimenpiteet järjestön riskienhallintatoiminnan järjestämisestä, asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Riskit kartoitetaan vuosittain toimintokohtaisissa riskikartoituksissa ja riskeistä sekä riskienhallintatoimenpiteistä raportoidaan vähintään vuosittain.

Palvelutoiminnassa on laadittu erillinen riskienkartoitus osana palvelustrategiaa sekä aluetoiminnan *asiakasturvallisuussuunnitelma* (päivitetty 19.1.2024) ja palveluyksikkötoiminnan *asiakasturvallisuussuunnitelma* (22.1.2022). Kaikki palvelutoiminnan työntekijät perehdytetään tunnistamaan oman vastuualueensa riskit arjen työssä myös asiakaskohtaisesti.

Pelastakaa Lasten tietoturvaliikasta vastaa Pelastakaa Lasten järjestölakimies apunaan tietosuojavastaava ja tietoturvatyöryhmä. Järjestöllä on laadittu vuosittain päivitettävät *tietoturvaliikka* (18.1.2024), *tietojärjestelmien omaoalvontasuunnitelma* (19.9.2022) ja asiakastietolain 27§ mukainen *tietoturvasuunnitelma* (25.4.2024).

Työsuojelutoimikunta vastaa työsuojeluun liittyvien riskikartoitusten toteutuksesta joka toinen vuosi.

Lääkehoito Pelastakaa Lasten palvelutoiminnan perhekuntoutus ja sijaishuoltoyksiköissä perustuu *lääkehoitosuunnitelmaan* (26.2.2024), joka on laadittu STM Turvallinen lääkehoito-opas 2021 ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi kunkin palveluyksikön lääkehoitosuunnitelman laativat järjestön ylilääkäri, yksiköiden sairaanhoitaja ja johtajat. Lääkehoitosuunnitelmat ovat yksiköissä nähtävillä.

Palvelujen laatu

Pelastakaa Lasten palvelut toteutetaan yhteisen laatukriteeristön ja SHQS-laatu järjestelmän määrittelemillä tavoilla. Olennaisina laatu elementteinä ovat *lapsen osallisuus, toimijuus ja turvallisuus*. Palvelut organisoidaan siten, että henkilöstön voimavarat on oikein kohdennettu, työhyvinvointi varmistettu ja johtaminen tukee strategisia tavoitteita. Palveluyksikkö- ja aluetoimintomme on saanut sosiaali- ja terveyspalveluiden laatuohjelman SHQS-laaduntunnustuksen uusinnan (26.1.2024), joka kattaa kaikki sijaishuollon yksiköt, perhekuntoutuksen, adoptio neuvonnan, perhehoidon sekä tukiperhetoiminnan. Social and Health Quality Standard (SHQS) on kansainvälisen ISQua:n (International Society for Quality in Health Care) ulkoisen akkreditointielimen IEEAn (External Evaluation Association) akkreditoima laadunhallintajärjestelmän standardi sosiaalihuollon, terveydenhuollon ja pelastustoimen sektorille. Standardi pohjautuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntö- ja viranomaisvaatimuksiin ja kansallisiin suosituksiin sekä yleisiin laadunhallinnan periaatteisiin.

Palvelutoiminnassa kerätään säännöllisesti *asiakaspalautteita* vuosittaisilla asiakaskyselyillä sekä palvelu- ja asiakaskohtaisilla toiminnan vaikuttavuutta ja laatua mittaavalla *Vaikuttavuus esiin - mittaristolla* kaikista sijaishuollon palveluistamme. Kyselyihin vastaavat asiakkaat, vanhemmat ja palveluntilaajat. Kyselyt ovat osa laadunhallinnan kokonaisuutta ja jatkuvaa kehittämistä.

Palvelujen yhdenvertaisuus asiakkaille

Pelastakaa lapset edistää asiakkaidensa yhdenvertaisuutta, ehkäisee ja puuttuu syrjintään ja vahvistaa osallisuutta. Jokaisella Pelastakaa Lasten asiakkaalla on oikeus saada laadukasta palvelua, hyvää kohtelua ja heidän oikeuksiaan, ihmisarvoaan, itsemääräämisoikeuttaan ja mielipiteitään kunnioitetaan. Pelastakaa Lapset edistää asiakkaidensa tietoisuutta heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Osaltaan tätä varmistavat tukiperhetoiminnassa laadittu *Turvallinen tukiperhetoiminta* asiakirja ja sijaishuoltoyksiköissä laaditut yksikkökohtaiset *Hyvää kohtelua koskevat suunnitelmat*.

4. Havaittujen puutteiden korjaaminen ja toiminnan kehittäminen

Omaevalvontaa toteutetaan päivittäin osana Pelastakaa Lasten palveluiden tuottamisen tehtävää. Kaikilla työntekijöillämme on mahdollisuus ja velvollisuus raportoida havaitsemistaan poikkeamista. Havaitut poikkeamat ja epäkohdat kirjataan, analysoidaan ja korjataan omavalvontasuunnitelmissa mainituin menettelyin. Palveluiden vastuuhenkilöt vastaavat poikkeamien ja epäkohtien korjaamisen toimenpiteiden toimeenpanosta. Poikkeamien ja epäkohtien sekä tehtyjen toimenpiteiden seuranta toteutetaan systemaattisesti laatu- ja lääkeliikennepoikkeamien, uhka- ja vaaratapahtumien, sisäisten ja ulkoisten auditointien, itsearviointien, vertaisarviointien ja ulkoisten valvontakäyntien sekä asiakaspalautteiden avulla. Näiden tulokset ja raportoinnit käydään läpi palvelukohtaisesti ja palvelutoiminnan ohjausryhmässä.

Omaevalvontasuunnitelmissa on mainittu valvontalain 29§ edellyttämä tieto henkilökunnan ilmoitusvelvollisuudesta asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvästä epäkohdasta ja mahdollisen ilmoituksen takia heihin kohdistettavien vastatoimien kiellosta.

Järjestötasoisesti asiakasturvallisuuden tilannetta seurataan säännöllisesti Pelastakaa Lasten työsuojelutoimikunnassa uhka- ja vaaratilanneilmoitusten seurannalla. Pelastakaa Lapset korjaa viivytyksettä omassa toiminnassa ilmenneet havaitut uhka- ja vaaratilanteet ja ilmoittaa asiakasturvallisuutta olennaisesti vaarantaneista uhka- ja vaaratilanteista välittömästi palveluntilaajalle eli hyvinvointialueelle ja valvontaviranomaiselle.

Lain Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta (1171/2022) tavoitteena on mm. luoda tehokas suoja väärinkäytösten ilmoittajille, jotka työnsä yhteydessä havaitsevat Euroopan unionin tai kansallisten säädösten rikkomisia. Pelastakaa Lapsilla on ilmoittajansuojelulain mukainen sisäinen ilmoituskanava eli *'Whistleblow'*

<https://www.pelastakaalapset.fi/tyomme/tietoa-meista/yhteystiedot/ilmoituskanava/>

5. Seurantaan perustuvien havaintojen ja niiden perusteella tehtyjen toimenpiteiden julkaiseminen

Pelastakaa Lasten palvelutoiminnan omaevalvontaohjelma sekä omavalvontasuunnitelmat ovat nähtävillä jokaisessa Pelastakaa Lasten palveluyksikössä ja aluetoimistossa, järjestön intrassa, Socfinder tietopalvelussa sekä palveluyksiköiden osalta Pelastakaa Lasten kotisivuilla.

Oma valvonnan seuranta havainnot ja tehdyt toimenpiteet kootaan kvartaaleittain palveluyksikkötoiminnan ja aluetoiminnan tiimeihin ja ne käsitellään palvelutoiminnan ohjausryhmässä. Kvartaaleittain tehtävistä koontiraporteista laaditaan vuosittainen seurantaraportti, joka käsitellään palvelutoiminnan ohjausryhmässä. Tiedot näistä raporteista julkaistaan lisäksi Pelastakaa Lasten kotisivuilla sekä tiedotuskirjeessä asiakkaille, yhteistyökumppaneille ja sidosryhmille.